

Ligging van 'Waterdunen' aan kust van Zeeuws-Vlaanderen. Kaartondergrond: opentopo.nl

De kust westelijk van Breskens ligt aan de Noordzee, maar er zijn bijna geen duinen. De waterkering bestaat uit een zware zeedijk langs de Westerscheldemond. Dat heeft te maken met de diepe getijdengeul 'Wielingen' die hier kort onder de wal komt. Door deze vaargeul vinden de grootste containerschepen hun weg naar Antwerpen. Achter de dijk ligt de Oud-Breskenspolder, van oudsher akkerland, tegenwoordig ook met campings en bungalowparken. De zeedijk bleek een van de 'Zwakke Schakels' en moest daarom worden versterkt door een landwaartse verbreding. In het kader van het Programma Natuurherstel Westerschelde werd ook gezocht naar kansrijke locaties voor het herstel van estuariene natuur. De dijkversterking bood een uitgelezen kans voor herontwikkeling van het aangrenzende gebied. Uiteindelijk werd besloten om

Het ontwerp van Waterdunen. Aan de noordkant duinen en duinvalleien, met daaronder een zone met vakantiebungalows. Ten zuiden daarvan het uitgestrekte getijdengebied met geulen, slikken en schorren. De getijdenduiker zit aan de westkant van het nieuwe duingebied en verbindt de geulen en kreken met de Noordzee. Tekening: Waterschap Scheldestromen

Waterdunen

Ambitieuw nieuw natuur- en recreatiegebied in Zeeuws-Vlaanderen

Doelstellingen Waterdunen

- een veilige waterkering
- 150 ha natuur
- 100 ha recreatienatuur
- een verblijfsrecreatierrein met 400 recreatiewoningen (40 ha)
- een duincamping met 300 kampeerplekken (12 ha)
- een hotel met 80 kamers en een bezoekerscentrum
- een parkeerplaats met 1.000 plaatsen

ook een impuls te geven aan de kwaliteit van kustrecreatie door aanleg van nieuwe, goed beleefbare getijden- natuur.

Het project is nu bijna klaar. De dijkversterking is uitgevoerd door het Waterschap Scheldestromen. De gebiedsinrichting wordt uitgevoerd door de Provincie Zeeland in het kader van Natuurherstel Westerschelde en krijgt Het Zeeuws Landschap als beheerder. De recreatieve invulling gebeurt door Molecaten bv.

Getijdenduiker

De nieuwe waterkering heeft het uiterlijk gekregen van een glooiend duinmassief met een breed aflopend binnenduin. Onder dit duinzand zit een zware zeedijk, die als het ware verborgen bescherming biedt voor de komende tweehonderd jaar. Het dagelijks getij op dit deel van de Noordzeekust bedraagt gemiddeld 3,50 meter. Met een getijdenduiker wordt het zoute Noordzeewater tweemaal daags binnengelaten.

In het westen van Zeeuws-Vlaanderen, aan de brede monding van de Westerschelde, is de aanleg van 'Waterdunen' in volle gang. Terwijl de laatste bulldozers nog bezig zijn broeden kluten en plevieren er al volop. Waterdunen - op z'n Zeeuws zonder i - is een groot en ambitieus project waarin natuur, toerisme en kustverdediging samen komen.

Tekst: Adrie Provoost

Kluut

Temmincks strandloper

Kleine zilverreiger

Strandplevier

Foto's: René van Rossum

schorren achter het nieuwe duinlandschap van de zeewering. Ook de directe omgeving van de vuurtoren - van oudsher een gekend concentratiepunt van trekvogels op hun oversteek van de Westerschelde naar het eiland Walcheren - is kansrijk. Hier vind je zowel foeragerende vogels op de slikken als broedvogels in schorren en duinen, te zien vanuit kijkhutten en -schermen.

De vegetatie van slikken en schorren is sterk gekoppeld aan het getij. Door kleine hoogteverschillen in het terrein ontstaat een mozaïek van verschillende vegetatietypen. Op de kleiige bodems langs de randen worden in een overgangszone met sterk wisselende condities schorrenvegetaties verwacht. Daarna graslanden van het zilverschoonverbond en andere graslanden van zwak brakke bodems. Om te voorkomen dat er te veel ruigten, struwelen en bossen ontstaan is op termijn maaien of begrazen waarschijnlijk noodzakelijk.

Nieuwe duinen

Aan de voet van de nieuwe buitenduinen is een zone met lagere duinen en grote duinpannen aangelegd. De duinpannen bieden ruimte voor het kamperen. De duinen krijgen aan de voet duinstruweel, dat zich in de loop der tijd waarschijnlijk zal uitbreiden. Daarnaast krijgen delen karakteristieke vegetaties van het open duin met

helm en duingraslanden. In Waterdunen ontstaan hopelijk ook natte duinvalleien, poelen en periodiek natte plekken met een hoge waterkwaliteit en bijzondere vegetaties. Via deze periodiek waterrijke laagte wordt overtollig water afgevoerd naar de uitwateringssluis.

Bungalows tussen duintjes

Waterdunen biedt ook volop ruimte voor bezoekers. Er komen recreatiewoningen in verschillende landschapstypen. De gast kan straks kiezen of hij een bungalow wil hebben bij water, slikken of schorren of toch liever tussen de lage duintjes. Keuzemogelijkheden, die heel goed aansluiten bij een veranderende branche. Een slim stelsel van fiets- en wandelpaden maakt de natuur vanuit de randzones goed toegankelijk. Er komen geen hekjes, natuurlijke waterbarrières bepalen de grens. Natuur en een fraai, beleefbaar landschap gaan hand in hand. Vanaf de binnendijken en duinen is het vogelgebied uitstekend te overzien. Nu al een aanrader, maar zeker over een jaar, wanneer de meeste infrastructuur gereed zal zijn: grenzeloos genieten in duin, slik en schor. Voor meer info: www.waterdunen.com

Het begin is er

Op dit moment bevindt het gebied zich in een overgangsfase. Pas vanaf eind 2017 is inlaten van zout water mogelijk. Tot die tijd is het water in de gegraven geulen en eilanden zoet. Rond de nieuwe kreek zitten al volop vogels: kluten, scholeksters, kleine zilverreigers, groenpootruiters, sterns, noem maar op. Zelfs bijzonderheden als Temmincks strandloper. Afgelopen twee jaar broedden er al strandplevier, een van de zeldzaamste kustbroedvogels van ons land. Interessante waarnemingen zijn te vinden op trektellen.nl van de trekpost Breskens. •

[Adrie Provoost is zelfstandig adviseur bij Kustadvies Zeeland en voormalig programmaleider Zwakke Schakels bij het Waterschap Scheldestromen](#)

Moeraswespenorchis, een soort die hopelijk in de nieuwe duinvalleien zal verschijnen. Foto: Antje Ehrenburg

Dit resulteert binnendijks in een tijverschil van 1,10 meter in een 300 hectare groot getijdenlandschap. Hier is een geulstelsel en een groot, rustig middengebied aangelegd. Door de omvang zal zich hier een kern van ongestoorde natuur weten te ontwikkelen tot een waar vogelparadijs, met de dynamiek van geulen, slikken en

Bulldozers en graafmachines aan het werk. De vogels kunnen nauwelijks wachten... Foto: Rudy Visser, Waterschap Scheldestromen

